

CYNGOR GWYNEDD

Adroddiad i gyfarfod o Gyngor Gwynedd

DYDDIAD Y CYFARFOD	2il Rhagfyr 2021
TEITL YR EITEM	Datganiad Cyngor Gwynedd ynghylch Amrywiaeth
PWRPAS	Mabwysiadu'r rhaglen waith yn amlinellu'r camau er mwyn gwireddu Datganiad Amrywiaeth Cyngor Gwynedd.
ARGYMHELLIAD	Cynghorydd Anne Lloyd Jones, Cadeirydd Pwyllgor Gwasanaethau Democratiaeth
AELOD CABINET PERTHNASOL	Cynghorydd Nia Jeffreys
SWYDDOG(ION) CYSWLLT	Geraint Owen, Pennaeth Gwasanaethau Democratiaeth

1. Y PENDERFYNIAD A GEISIR

Mabwysiadu'r rhaglen waith ar gyfer cefnogi Datganiad Amrywiaeth Cyngor Gwynedd.

2. CEFNDIR A RHESYMEG

Rhagair

- Yng nghyfarfod y Cyngor Llawn ar y 7fed o Hydref, 2021 bu i Gyngor Gwynedd fabwysiadu Datganiad Amrywiaeth er mwyn datgan yn glir a chyhoeddus ein ymrwymiad ni yng Ngwynedd i amrywiaeth mewn democratiaeth. Mae'r datganiad wedi ei gyhoeddi ar safle we'r Cyngor gyda chopi i'w weld yn **Atodiad A**.
- Yn amlwg mae'n ofynnol sicrhau fod y Cyngor yn cymryd camau penodol i geisio hybu amrywiaeth mewn democratiaeth a gwireddu'r datganiad uchod. Penderfynodd y Cyngor ofyn i'r Pwyllgor Gwasanaethau Democratiaeth arwain ar ddatblygu rhaglen waith llawn ar gyfer gwireddu'r datganiad gan fod aelodau'r Pwyllgor eisoes wedi arwain ar y maes yng Ngwynedd ers rhai blynyddoedd.
- Cafodd y rhaglen waith ei thrafod gan y Pwyllgor Gwasanaethau Democratiaeth ar 16/11/2021. Ar argymhelliad y pwyllgor, fe'i cyflwynir i'w mabwysiadu gan y Cyngor Llawn. Gweler y rhaglen waith yn **Atodiad B**.

3. UNRHYW YMGYNGHORIADAU A GYNHALIWYD CYN ARGYMELL Y PENDERFYNIAD

3.1 SYLWADAU'R SWYDDOGION STATUDOL:

Swyddog Monitro:

Rwy'n croesawu y rhaglen waith a argymhellir yn yr adroddiad. Gyda'r Datganiad mae'n gyfrwng i amlygu ac adeiladu diwylliant a gweithrediadau cadarnhaol ar gyfer aelodau a darpar etholedig yn benodol. Mae hefyd yn asio gyda ac yn cefnogi y diwylliant a hyrwyddir drwy Safon Gwynedd a'r Cod Ymddygiad.

Swyddog Cyllid Statudol:

Dim i'w ychwanegu o safbwynt priodoldeb ariannol.

ATODIAD A - Datganiad Amrywiaeth Cyngor Gwynedd

Mae'r Cyngor hwn yn ymrwymo i fod yn Gyngor Amrywiol. Trwy hynny, rydym yn awyddus i fod yn adlewyrchu'r gymdeithas rydym yn byw ynddi gan geisio cynyddu'r niferoedd o ferched, pobl ifanc, pobl anabl, pobl o gymunedau Du, Asiaidd a lleiafrifoedd ethnig a phobl sy'n adnabod fel LGBTQ+ sy'n sefyll etholiad i fod yn Gyngorydd Gwynedd.

Rydym yn ymrwymo i

- *Ddarparu ymrwymiad clir a chyhoeddus i wella amrywiaeth mewn democratiaeth*
- *Ddangos diwylliant agored a chroesawgar i bawb, a hyrwyddo'r safonau ymddygiad uchaf*
- *Hybu gweithrediadau fel Cyngor Amrywiol cyn etholiadau lleol 2022.*
- *Weithio ar y safonau a nodir yn Siarter Cymru ar gyfer Cymorth a Datblygu i Aelodau.*
- *Ddangos ymrwymiad i ddyletswydd gofal dros Gynghorwyr*
- *Ystyried sut i ddarparu hyblygrwydd ym musnes y cyngor drwy adolygu ein trefniadau ymarferol*
- *Barhau i annog fod yr holl aelodau yn derbyn y lwfansau a'r cyflogau y mae ganddynt hawl eu derbyn, ac yn benodol unrhyw ad-daliadau am gostau gofal, fel bod yr holl aelodau yn derbyn cydnabyddiaeth deg am eu gwaith ac nad yw rôl yr aelodau yn gyfyngedig i'r rhai all ei fforddio.*
- *Weithio tuag at sicrhau bod cynghorwyr o grwpiau a dangynrychiolir yn cael eu cynrychioli pryd bynnag fo'n bosibl mewn rolau proffil uchel a dylanwad uchel.*

ATODIAD B – RHAGLEN WAITH DDRAFFT**Wrth ymrwymo i fod yn Cyngor Amrywiol, rydym am:**

Ymrwymiad	Beth ydym am ei wneud?	Amserlen
<i>Ddarparu ymrwymiad clir a chyhoeddus i wella amrywiaeth mewn democratiaeth</i>	Cyngor llawn yn mabwysiadu datganiad amrywiaeth.	07/10/2021
	Holi aelodau am eu profiadau, gan gynnwys pa rwystrau sydd wedi eu hwynebu a pha gamau ychwanegol y gellir eu cymryd i ddileu'r rhwystrau hyn. Adeiladu ar y gwaith sydd wedi ei wneud gyda'r grŵp merched sy'n gynghorwyr.	Tachwedd/ Rhagfyr 2021
	Diweddarau safle we 'bod yn gynghorydd' gan weithio gyda'r tîm etholiadau	Medi /hydref 2021
	Cynnal ymgyrch, dan faner 'Wythnos Democratiaeth' yn y lle cyntaf i godi ymwybyddiaeth y cyhoedd o rôl cynghorwyr, eu rôl o fewn y gymuned a sut i ddod yn gynghorydd. Datblygu "strapline" i'r wythnos megis "wyt ti am i dy lais gael ei glywed? Beth am sefyll fel Cynghorydd?"	Hydref 2021
	Parhau gyda'r ymgyrch 'farchnata' uchod i godi ymwybyddiaeth o rôl cynghorydd gan weithio gyda'r tîm etholiadau i godi sylw at fuddion pleidleisio, hawl pleidleisio i bobl ifanc 16 ac 17 oed, a chodi ymwybyddiaeth o etholiadau Llywodraeth Leol ar yr un pryd. Y cyfan yn annog unigolion i ystyried bod yn gynghorydd.	Parhaus
Parhau i weddarlledu cyfarfodydd er mwyn bod yn agored a thryloyw. Ystyried datblygu ffyrdd o godi ymwybyddiaeth y cyhoedd o'r cyfarfodydd sy'n cael eu cynnal a'r eitemau sy'n cael eu trafod.	Parhaus	
<i>Dangos diwylliant agored a chroesawgar i bawb, a hyrwyddo'r safonau ymddygiad uchaf</i>	Codi ymwybyddiaeth arweinyddion y grwpiau gwleidyddol cyfredol i'r posibiladau o hybu amrywiaeth mewn democratiaeth a'r gofynion ynghylch hyrwyddo'r safonau ymddygiad o'r lefel uchaf yn unol â gofynion Deddf Llywodraeth Leol ac Etholiadau (Cymru) 2021, gan drafod y posibilrwydd o benodi Llysgenhadon Amrywiaeth o fewn y grwpiau gwleidyddol.	Medi 2021 a Tachwedd 2021
	Datblygu rhaglen anwytho gynhwysfawr yn seiliedig ar fframwaith anwytho Cymdeithas Llywodraeth Leol Cymru i gynnwys hyfforddiant ar	Ebrill 2022

Ymrwymiad	Beth ydym am ei wneud?	Amserlen
	<p>y Cod Ymddygiad (gan gynnwys parch at eraill), a Chydraddoldeb ac amrywiaeth (gan gynnwys hunan ymwybyddiaeth ac ymddygiad.</p> <p>Parhau i ddatblygu rhaglen hyfforddiant yn flynyddol mewn ymgynghoriad gyda'r Pwyllgor Gwasanaethau Democratiaeth er mwyn cynnig datblygiad parhaus.</p>	Ebrill 2022
<p><i>Hybu gweithrediadau fel Cyngor Amrywiol cyn etholiadau lleol 2022</i></p>	<p>Cynnal rhaglen o weithgareddau ar lein yn ystod wythnos democratiaeth Gwynedd er mwyn hyrwyddo rôl Cyngorwyr a chodi ymwybyddiaeth i etholiadau Llywodraeth Leol gan annog unigolion i ystyried sefyll (rhaglen barhaus yn cychwyn Hydref 2021 gan ail adrodd ar gyfnodau penodol)</p> <p>Cynnig sesiwn cwestiwn ac ateb ar gyfer pobl sy'n ystyried sefyll fel pen llanw i wythnos democratiaeth Gwynedd. Bydd yn cynnwys esboniad o rôl cynghorydd, disgwiliadau, ymrwymiad, cyfleon, cefnogaeth ayyb. Bydd fideos o wahanol gynghorwyr yn rhannu eu profiadau yn debygol o fod yn rhan o'r gweithgaredd.</p> <p>Cynnig sylwadau fel rhan o ymgynghoriad i'r holiadur ymgeiswyr, ac yna annog pob unigolyn sy'n sefyll i ymateb i holiadur Llywodraeth Cymru.</p> <p>Mynychu gweithdy amrywiaeth mewn democratiaeth gan Gymdeithas Llywodraeth Cymru er mwyn dysgu gan banel sy'n brofiadol yn cefnogi rhai o grwpiau sydd wedi eu tan-gynrychioli yn draddodiadol, yn arbennig mewn gwleidyddiaeth.</p> <p>Addasu y rhaglen waith yn dilyn yr uchod os yn berthnasol.</p>	<p>Hydref 2021 a Ionawr 2022</p> <p>Hydref 2021 a Ionawr 2022</p> <p>Tachwedd 2021 Mawrth/Ebrill 2022</p> <p>Tachwedd 2021</p>
<p><i>Gweithio ar y safonau a nodir yn Siarter Cymru ar gyfer Cymorth a Datblygu i Aelodau</i></p>	<p>Datblygu rhaglen anwytho a hyfforddiant lawn fel a nodwyd uchod.</p> <p>Ystyried datblygu trefniadau mentora a/neu gysgodi fel rhan o'r rhaglen ar gyfer cefnogi Cyngorwyr newydd.</p>	<p>Ebrill 2022</p> <p>Ebrill 2022</p>
<p><i>Ddangos ymrwymiad i ddyletswydd gofal dros Gyngorwyr</i></p>	<p>Ystyried cynnal hyfforddiant penodol i Gyngorwyr newydd ar weithion unig, diogelwch personol, balans bywyd a gwaith, bwlio a'r cyfryngau cymdeithasol fel rhan o'r rhaglen anwytho dros y flwyddyn gyntaf.</p>	Ebrill 2022

Ymrwymiad	Beth ydym am ei wneud?	Amserlen
	<p>Parhau i gynnig sesiynau llesiant meddyliol a chefnogaeth pellach i aelodau.</p> <p>Darparu cefnogaeth ac arweiniad ar faterion ymarferol o safbwynt gosod gweithfan yn gywir – gwybodaeth ar safle mewn rwyd y cynghorwyr.</p> <p>Cynnig cyfle i Gynghorwyr sy'n dymuno i nodi cyfeiriad swyddogol yn hytrach na chyfeiriad cartref ar y safle we.</p> <p>Codi ymwybyddiaeth arweinyddion gwleidyddol o'r dyletswydd yn Neddf Llywodraeth Leol ac Etholiadau (Cymru) 2021 ynghylch hyrwyddo ymddygiad da.</p>	<p>Rŵan / parhaus</p> <p>Rŵan / parhaus</p> <p>Rŵan / parhaus</p> <p>Tachwedd 2021</p>
<p><i>Ystyried sut i ddarparu hyblygrwydd ym musnes y cyngor drwy adolygu ein trefniadau ymarferol</i></p>	<p>Gweithredu cyfarfodydd hybrid a chyfarfodydd rhithiol llwyr er mwyn gwneud gwell defnydd o amser Cynghorwyr.</p> <p>Cynnal holiadur yn dilyn etholiad 2022 ar amseru cyfarfodydd prif bwyllgorau'r cyngor.</p> <p>Ystyried cyfnodau gwyliau ysgol (gan eu hosgoi lle bo'r modd) wrth lunio calendr cyfarfodydd blynyddol y cyngor gan ymgynghori gyda'r Pwyllgor Gwasanaethau Democratiaeth cyn cyflwyno i'r Cyngor llawn ei fabwysiadu.</p> <p>Sicrhau hyfforddiant a chymorth i Gynghorwyr i fod a'r sgiliau technegol i gymryd rhan mewn cyfarfodydd rhithiol ac/neu hybrid.</p>	<p>Datblygu'n gyfredol</p> <p>2022/23</p> <p>Blynyddol</p> <p>parhaus</p>
<p><i>Parhau i annog fod yr holl aelodau yn derbyn y lwfansau a'r cyflogau y mae ganddynt hawl eu derbyn, ac yn benodol unrhyw ad-daliadau am gostau gofal, fel bod yr holl aelodau yn derbyn cydnabyddiaeth deg am eu gwaith ac nad yw rôl yr aelodau yn gyfyngedig i'r rhai all ei fforddio</i></p>	<p>Gwybodaeth am gydnabyddiaeth ariannol i fod yn rhan o'r sesiynau i'r cyhoeddus yn yr wythnos ddemocratiaeth, yn wybodaeth ar ein safle we, a gwybodaeth yn llawlyfr Cynghorwyr sy'n cael ei ddatblygu ar gyfer y sesiynau anwytho.</p> <p>Cyflogau yn cael eu talu yn awtomatig i Gynghorwyr yn unol â dyfarniad Panel Annibynnol Cymru, oni bai fod Cynghorydd unigol yn nodi yn wahanol.</p> <p>Cynghorwyr yn cael eu hatgoffa yn gyson o'r ad-daliad costau gofal sydd ar gael – trwy newyddlen Cadeirydd y Pwyllgor Gwasanaethau</p>	<p>Hydref 2021</p> <p>Parhaus</p> <p>Parhaus</p>

Ymrwymiad	Beth ydym am ei wneud?	Amserlen
	Democratiaeth a gan yr Arweinyddion Grwpiau gwleidyddol.	
<i>Gweithio tuag at sicrhau bod cynghorwyr o grwpiau a dangynrychiolir yn cael eu cynrychioli pryd bynnag fo'n bosibl mewn rolau proffil uchel a dylanwad uchel</i>	Gweithio gydag arweinyddion y grwpiau gwleidyddol i sicrhau fod ystyriaeth yn cael ei roi i grwpiau a dangynrychiolir ar gyfer rolau proffil a dylanwad uchel.	2022/23